

אבות תקנום

תמצית סוגיות ה"דף היומי"

מתוך "דרך ישרה" מסכת יבמות

דפים מג - מט, פרשת תולדות תשע"ה

דרך ישרה תמצית הדף

דף מג

*זמן ג' חדשים. *איבול באלמנה ות"ב.

- א. באשה רדופה, כעס, הבעל חבוש, זקן, חולה, היא חולה, הפילה, עקרה, זקינה, קטנה, אילנית, לר"מ צריכה להמתין חדשי הבחנה ולרבי יהודה א"צ. והזמן 1. לר"ח בר אבא תוך ג' מארסין. 2. לרבי חנינא סגי ברוב א' וג' ואמצעי שלם. 3. לאמימר שרי ביום תשעים. 4. להלכה צריכה להמתין שלשה חדשים חוץ מיום שמת ומהיום שנתארסה, וכן גבי כ"ד חדשי ההמתנה במינקת.
- ב. לרבי יוסי אלמנה אסורה להתארס מפני האיבול, וקשיא דמותר ליארס בשבוע שחל בו ת"ב אף דאסור בכיבוס. ותרצינן 1. ה"נ דשרי להתארס רק קודם דקודם, ודחי דה"נ איכא ק"ו ממשא ומתן. 2. דעת ר' יוסי דכל הנשים ינשאו חוץ מאלמנה, ולית ליה הבחנה, או דשרי לארוסה להנשא ואוסר נשואה ליארס, וקשיא דאמרינן כל הנשים יתארסו ואפילו נשואות שרי. 3. קאמר דארוסות גרושות ינשאו חוץ מהאלמנה מפני האיבול ונשואות לא יתארסו כלל, ודחי דלית איבול לאלמנה מן האירוסין. 4. איכא מחלוקת תנאים מתי אסור להנשא לפני ת"ב, האם באותו שבוע או שכל החודש אסור, ודחי דלמא האיסור רק לעשות סעודת אירוסין דליכא שמחה אבל מותר להתארס. 5. למסקנא אבילות חדשה ודיחיד שאני מאבילות ישנה דרבים.

דף מד- מה

*נשוי שתיים. *ממזרות בפסולים. *ביאת גוי ועבד. *טבילה בגוי.

- א. הייבום במי שהיה נשוי שתי נשים 1. א"א לייבם לתרוייהו, מבית אחיו. 2. א"צ לחלוץ לתרוייהו, דחלוץ הנעל משמע אחד. 3. אין ליבם אחת ולחלוץ לשניה, דהשניה לא עולה ליבום, וכן שלא יאמרו בית מקצתו בנוי ומקצתו חלוץ ודחי, אלא דלמא יחלוץ ואח"כ ייבם ונאסרה עליו. 4. דלמא כשיש שתי נשים ליבא מצות ייבום, ודחי להו"א א"כ א"צ קרא לאסור צרת ערוה ודחי דהערוה מבחוק, ולמסקנא יבמתו ריבה. 5. הדין שיחלוץ לפסולה או ייבם לכשירה לכהונה, דלא ישפוך מי בורו אם אחרים צריכים להם.
- ב. ממזרות בפסולים 1. קרובת חלוצתו, לר"ע הוי ממזר דיליף מבית חלוץ, ולחכמים הוי רק מדרבנן. 2. אמרינן הכל מודים דפגום, לל"ק איירי במחזיר גרושתו וקמ"ל דפגום אף לשמעון התימני דאתי בק"ו מאלמנה שאין איסורה שוה בכל ובנה פגום ודחי שהיא עצמה מתחללת, ולל"ב איירי

בחיבי כריתות וקמ"ל אף לר' יהושע וק"ו מאלמנה דעשאה נמי זונה. 3. הכל מודים בגוי ועבד בישראלית שהולד ממזר, וזהו להו"א לפי שמעון התימני כיון דלא תפסי קידושין ודחי דבעי איסור ערוה וענוש כרת, אלא לרבי דפליג בחלוצה ומודה בגוי ועבד דהוי ממזר, ולכהונה ודאי נפסלה בק"ו מאלמנה דמתחללת בביאה.

ג. ביאת גוי ועבד 1. נחלקו האם הולד כשר או ממזר. 2. לכו"ע הוי פגום, בק"ו מאלמנה שהיא לאו שאינו שוה בכל, ותרוייהו מתחללות בביאה. 3. המ"ד שפוסל זהו אף בפנויה והמ"ד שמכשיר זהו אף באשת איש, והלכה דכשר וי"א דכשר רק בפנויה ונדחה. 4. חצי עבד וחצי בן חורין אין לו תקנה, להו"א בקידוש בת ישראל ומשום שהצד עבד משתמש באשת איש ודחי דאמרינן דכשר, אלא בבא על אשת איש דעלמא והוי ממזר משום הצד חירות.

ד. דיני טבילה בגוי 1. אמרינן דניתן להכשיר ע"י טבילת נדות לעשותה ישראלית, וכן בגוי דטבל לקריו. 2. מי שקנה עבד מגוי, אם קדם וטבל יצא לחירות כדין הקדש חמץ ושחרור דמפקיעין מידי שעבוד, וע"מ לקנותו צריך לתקפו במים ולהזהר מחציצה ואח"כ מיד להטיל עליו משא. 3. גיורת שעבדיה טבלו לפניה בסתם יצאו, ובטבלו אחריה דוקא במפרש. 4. גוי יכול למכור את עצמו לישראל לגופיה, ומקשינן דלמא צריך גם טבילה.

סדף מו

*רחב"א בגבלא. *מילה וטבילה בגרים. *גיורת דרבי.

א. הדברים שראה ר"ח בר אבא בגבלא 1. בנות ישראל מעברין מגוים, ופסקינן שהם ממזרין. 2. יין דמזוגו גוים הוי יין נסך, משום סחור סחור אמרינן לנזירא. 3. תורמוס דשלקי עכו"ם הוי בישולי גוים, והטעם למ"ד שלא נאכל חי כמות שהוא אסור, ולמ"ד שלא עולה על שלחן מלכים היה מותר אילו היו בני תורה.

ב. מילה וטבילה בגרים 1. מל ולא טבל, לרבי אליעזר הוי גר וכמו אבותינו, ולרבי יהושע אינו גר וליף מהזאה דאף אבותינו טבלו. 2. טבל ולא מל, לל"ק פליגי בדנים אפשר משאי אפשר, ולל"ב מהני לכו"ע מאמהות וידעינן מסברא שטבלו דאל"כ במה נכנסו לקדושה. 3. לחכמים בעינן תרוייהו דווקא, וכן הלכה. 4. פליגי באמר מלתי ולא טבלתי האם מותר להטבילו בשבת, לרבי יהודה שרי ולר' יוסי אסור.

ג. מהגירות אצל רבי שמעינן תלת מילי 1. גר צריך שלשה שנאמר משפט. 2. בעי מילה וטבילה. 3. לא מטבילין גר בלילה. 4. אבל מומחין אינו לעיכובא ובמעשה דרבי אתרמי.

סדף מז

*עדות בגירות. *גיורת בזה"ז.

א. עדות על גרות 1. מי שבא ואומר שהוא גר אין לקבלו, שנאמר אתך וזהו במוחזק. 2. בא עם עדים ששמעו שנתגיר בב"ד מקבלים, שנאמר וכי יגור. 3. צריך להביא ראיה, לרבי יהודה בחו"ל מעמד ולחכמים אף בא"י וכן הלכה, ובארצכם קמ"ל שמקבלים גרים ולא אמרינן שמתגיירים משום טיבותא דא"י שהיא זבת חלב או משום מתנות עניים. 4. גר שנתגייר בב"ד הוי גר אבל לא בינו לבין עצמו, שנאמר ושפטתם צדק ובין גרו. 5. גר שאמר שנתגייר בפ"ע נאמן לפסול עצמו ולא בניו, ואף לדבריו הוי גוי ואינו מעיד, ולרבינא נאמן לפסול את בניו משום יכיר אבל לא את בני בניו.

ב. סדר הגירות בזמן הזה 1. אומרים לו מה ראית שבאת והרי עם ישראל דוויים, והטעם כיון שקשים

גרים לישראל כספחת. 2. מודיעים לו מקצת מצוות קלות וחמורות ע"מ שיפרוש, עוון לקט, עונש מצוות ושכר מצוות, אבל לא מרבית כדאשכחן ברות ונעמי. 3. אם קיבל עליו מלין מיד שלא להשהות המצוה, ואחרי שנתרפא מטבילין דמיא מרוז מכה. 4. בעי ג' ת"ח דהו ב"ד, ולפני שטובל מודיעים לו שוב, ואחרי שטבל הוי ישראל גמור ואי הדר ביה נחשב ישראל מומר וקידושו קידושין. 5. בגיורת נשים מושיבות אותה במים, ות"ח בחוץ מודיעין אותה. 6. וכן דין עבד משוחרר, להו"א צריך לקבל עול מצוות ודחי דבלוקח מישראל א"צ לכו"ע, אלא לענין טבילה.

סדרה מה

*יפת תאר. *עבדים שלא מלו. *גרים מעונים.

- א. דיני אשת יפת תואר 1. מותר בה מיד, לרבנן ע"י קבלת גירות והפסוק עבד איש אתי שהפקיר עבדו שיוצא לחירות, ולרשב"א מטבילה בע"כ לשפחות וחוזר ומטבילה לשם אישות ומשחררה, וליף מעבד איש דאתה מל בע"כ. 2. עשיית צפרנים, פליגי אם היינו תגדיל או תקוץ. 3. ובכתה את אביה ואמה פליגי אי זהו ע"ז. 4. ירח ימים, פליגי אי שלושים יום או תשעים.
- ב. קיום עבדים שלא מלו 1. פליגי אי משהין בלא שטבלו, וקרא וינפש בן אמתך דאיירי בעבד ערל אתי כר"ש דמקיימין, ולר"ע בלקח עבד בע"ש ביה"ש ולא הספיק למולו, או בפסקא למילתיה או שלקח ע"מ שלא למולו. 2. עיר שלא רצו למול, נתנו אותם לעכו"ם אחר י"ב חדש. 3. אין משהין, בא"י משום הפסד טהרות, ולא בעיר סמוכה לספר כלל שמא ירגלו.
- ג. מדוע גרים מעונים 1. לא קיימו בגיותן שבע מצוות בני נח, ודחי שהוא כקטן שנולד. 2. אין בקיאות בדקדוקי מצוות. 3. עושין מיראה ולא מאהבה. 4. שהו עצמן מלהתגייר.

סדרה מט

*מהו ממזר ומנין. *הכל מודים. *מגילה וטענות מנשה.

- א. ממזר לר"ע זהו הבא מחייבי לאוין, לשמעון התימני מחייבי כריתות, ולרבי יהושע מחייבי מיתות ב"ד. וקרא כנף אביו 1. לר"ע בחיבי לאוין, וסובר כרבי יהודה שאוסר אנוסת אביו, וסמוך ללא יבא ממזר. 2. למ"ד דחייב בלאו דשאר וחייבי עשה, מיתורא ולא. 3. לשמעון התימני קרא אתי כרבנן ואיירי בשומרת יבם של אביו וזהו חייבי כריתות. 4. לרבי יהושע מלא יקח עד לא יגלה הוי ממזר והיינו דומיא דאשת אב.
- ב. היכן הכל מודים דאינו ממזר 1. נדה, דתפסי קידושין שנאמר ותהי נדתה עליו. 2. בסוטה, כיון דתפסי קידושין. 3. פליגי בשומרת יבם, במח' רב ושמואל אם תופסים בה קדושין.
- ג. מצאו שכתוב במגילה שממזר זהו מאשת איש ו כרבי יהושע וכן משנת ראב"י קב ונקי, וכן שמנשה המלך הרג את סבו ישעיהו הנביא ואף שנבלע בארז נסרוהו. וטענותיו 1. וארא את ה', והתשובה שראתה באספקלריא שאינה מאירה, ומשה היה במאירה ואמר לא יראני. 2. דרשו ה' בהמצאו זהו בעשיית, ובכל קראנו אליו זהו בצבור. 3. את מספר ימך אמלא והתווספו לחזקתו ט"ז שנה, ומח' אי משלימין את שנותיו או שמוסיפין עליהם.
- הדון עלך פרק רביעי – החולץ ליצימתו

שאלות לחזרה ושינון

- א. המוח' במקרים אי צריך להמתין, והזמן (4)
 ב. הקושיא מאירוסים אלמנה על שבוע שחל בו ת"ב, ומתריצין (3)
 ג. דף מד-מה
 א. היבום במי שהיה נשוי שתי נשים (5)
 ב. ממזרות בפסולים (3)
 ג. ביאת גוי ועבד (4)
 ד. דיני טבילה בגוי (4)
 א. הדברים שראה ר"ח בר אבא בגבלא (3)
 ב. מילה וטבילה בגרים (4)
 ג. מאי שמעינן ממצעיה הגירות אצל רבי (4)
- א. עדות על גירות (5)
 ב. סדר הגירות בזמן הזה (6)
 א. דיני אשת יפת תאר (4)
 ב. קיום עבדים שלא מלו (3)
 ג. מדוע גרים מעונים (4)
 א. המוח' מהו ממזר, והילפותא מהפסוקים (4)
 ב. היכן הכל מודים שאינו ממזר (3)
 ג. מה נמצא במגילה, וטענות מנשה על ישעיהו הנביא (3) הדרן!

הושלמה סדרת "דרך ישרה" על כל הש"ס! יצאו לאור בס"ד מסכתות:

מכות שבועות	יבמות	ברכות עם מחודדין בפ"ד.
עבודה זרה הוריות	כתובות	שבת מהדורה חדשה.
מחודדין בפ"ד	נדרים	עירובין
זבחים	נזיר סוטה	פסחים
מנחות	גיטין	שקלים ר"ה
חולין	קידושין - עם תורתך שעשועי,	יומא
בכורות עם הקדמות ומושגים	סימני הדין, ותוספתא	סוכה
ערכין-תמורה	בבא קמא	ביצה תענית
כריתות-מעילה	בבא מציעא	מגילה-פורים עם מדרש,
נדה	בבא בתרא א-ב	תוספתא, ותמצית מחזיר יין לרמ"א
	סנהדרין א-ב עם "יש סדר	מו"ק חגיגה
	לגמרא" ותמצית כל המסכתא.	

ניתן להשיג: בטל' 054-8479220, ת.ד. 5053 בני ברק, yesodot100@gmail.com מחיר: 5 ₪.

חיבורים נוספים מבית "דרך ישרה":

- נשיח בחוקין** 1270 מצוות לפי כל השיטות של מוני תרי"ג המצוות.
- בחקותין אשתעשע** - על תרי"ג מצוות, לשיטת בה"ג ואזהרות ר"ש אבן גבירול.
- עתים לתורה** - לוחות ללימוד יומי לכל יהודי, עם הרב מרדכי גנוט שליט"א.
- שירת ישראל** - סוגיות מסכת ב"ק.
- קיצור חרדים** מנוקד ומסודר.
- קיצור אלשין רות**
- קיצור אלשין אסתר**
- קיצור אלשין איכה** בקרוב בס"ד על שה"ש וקהלת.
- באהבתה תשגה תמיד** - שיחות באהבת תורה ודרכי זכירתה מהגאון רבי בונים שרייבר שליט"א.
- איזוהי דרך ישרה** - כיצד ללמוד לשנן ולזכור, עם הכנה למסכת מכות.
- הקדמות ומושגים** - סדר קדשים, ובקרוב בס"ד על סדרי זרעים וטהרות.

ניתן להצטרף לקהל הקוראים,

ולקבל את העלון במייל
 לפרטים תגובות והערות:
yesodot100@gmail.com

~111~

המערכת

